

OTSUS**Hoonestusloa menetluse algatamine**

Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TJA) on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, kes vastavalt veeseaduse (edaspidi VeeS) § 22⁶-22¹⁶ menetleb hoonestusloa taotluseid ning otsustab hoonestusloa andmise, samuti loa tingimuste muutmise üle.

Asjaolud ja menetluskäik

Lilaco Offshore Oy (registrikood 2893198-2) esitas 18.06.2018 TJA-le hoonestusloa taotluse, millega taotleb luba avaliku veekogu koormamiseks kiudoptilise sidekaabliga, mille otstarve on andmesidekaabel. Taotluse ja sellega seotud dokumendid on registreeritud TJA avalikus dokumendiregistris www.tja.ee (dokumendi viit: 16-7/18-1768).

Veeseaduse (edaspidi VeeS) § 22⁵ lg 1 alusel on hoonestusluba vajalik, kui soovitakse koormata avaliku veekogu piiritletud osa selle põhjaga püsivalt ühendatud ehitisega, mis ei ole püsivalt ühendatud kaldaga.

Projekt hõlmab umbes 96,8 km pikkuse merekaabli ehitamist Soomest Espoo Matinkyläst Eestisse Tallinnasse Kakumäe neemele. Merekaabel on plaanitud kulgema Soome territoriaalvete ja majandusvööndi ning Eesti majandusvööndi ja territoriaalvete kaudu. Merekaabli pikkus Eesti territoriaalvetes on 40,3 km ja majandusvööndis 11,7 km. Kaabli läbimõõt on 20 mm. Veekogu põhja paigaldatakse ainult kaabel. Valitud ala sügavus on vahemikus 93 kuni 3 meetrit. Ranna läheduses ühendatakse merekaabel maaga rannaaluse puurava kaudu. Ligikaudu 140 mm läbimõõduga ava, mis kulgeb ranna ja merepõhja alt puritakse rõhtpuurimise teel ja see algab maapinnal ligikaudu 100 meetri kaugusel veepiirist ja ulatub meres kaugusele, kus sügavus on 3 meetrit. Rannal ei toimu kaevamist ja kaabel paigaldatakse rannäärsetel aladel mitu meetrit merepõhja alla, jättes merepõhja puutumata.

Eesmärgiks on tagada piisav läbilaskevõime kuni aastani 2030 nii kontsernisisesel liikluse kui ka kliendiliikluse vahendamiseks Soome ja Eesti vahel. Majandusvööndist kuni Kakumäe neeme maaletulekukohani on sidekaabli kogu pindala 104 m².

Avaliku veekogu koormatava ala koordinaadid:

X: 6590442.80 Y: 532713.80
X: 6590728.40 Y: 531298.50
X: 6594253.50 Y: 526075.50
X: 6597314.20 Y: 526101.90
X: 6601802.20 Y: 523723.10
X: 6611339.10 Y: 523109.60
X: 6614644.80 Y: 529764.10
X: 6616250.40 Y: 531094.70
X: 6622342.30 Y: 534652.80
X: 6627790.70 Y: 537504.20

Hoonestusloa taotluse alusel 2018. a suvel Eesti Geoloogiateenistus teostab uuringud, kus sonariga mõõdetakse vee sügavust, tuvastatakse merepõhja setete erinevad kihid ning magnetomeetiline uuring tuvastab võimalike kaablite vms infrastruktuuri objektide asukohad, ühtlasi uputatud lõhkekehad.

Vastavalt VeeS § 22⁷ lg 1 algatab hoonestusloa menetluse TJA.

Vastavalt VeeS § 22⁷ lg 2 teeb pädev asutus hoonestusloa menetluse algatamise või algatamata jätmise otsuse pärast asjaomastelt asutustelt arvamuse saamist. Arvamuse avaldaja peab oma arvamust põhjendama. Sellest lähtuvalt edastas TJA 28.06.2018 kirjaga nr 16-7/18-1768-002 nimetatud hoonestusloa taotluse dokumendid arvamuse andmiseks Keskkonnaametile, Keskkonnainspektsioonile, Keskkonnaministeeriumile, Muinsuskaitseametile, Rahandusministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Veeteede Ametile ja Haabersti Linnaosa Valitsusele.

Haabersti Linnaosa Valitsus edastas 28.06.2018 vastuskirja nr 1-11/411, milles selgitab, et kuidoptilise sidekaabli rajamine Eesti EEZ-st kuni maaletulekukohani Kakumäe neemel ei kahjusta linnaosa loodust ega mõju kuidagi teisiti halvasti linnaosa heaolule. Avaliku veekogu koormamist kiudoptilise sidekaabliga peame otstarbekaks ja nõustume hoonestusloa taotlemisega kaabli ehitamiseks. Keskkonnamõjude hindamise algatamise või algatamata jätmise otsustab Keskkonnaamet ja Tallinna Keskkonnaamet, kellel on selleks pädevus.

Veeteede Amet edastas 04.07.2018 vastuskirja nr 6-3-1/1645, milles selgitab, et vastuväiteid hoonestusloa menetluse algatamiseks ei ole.

Keskkonnaamet edastas 13.07.2018 vastuskirja nr 7-9/18/10885-2, milles selgitab, et ei oma vastuväiteid hoonestusloa andmise menetluse algatamisele. Samuti lisati, et Keskkonnaameti pädevusse jääva osas ei kaasne eeldatavalt olulist mõju ning keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik.

Keskkonnaministeerium edastas 19.07.2018 oma vastuskirja nr 16-3/18/4323-2, milles selgitab, et nõustub hoonestusloa taotluse menetluse algatamisega ning juhiti tähelepanu, et kavandatud tegevuse ellu viimiseks tuleb Keskkonnaministeeriumilt taotleda vee erikasutusluba.

Kaitseministeerium edastas 26.07.2018 oma vastuskirja nr 12-3/18/2987, milles selgitab, et hoonestusloa taotluses on märgitud, et kaabli paigaldamiseks teostab Eesti Geoloogiateenistus 2018. a suvel eeltööna kaabli trassil vee sügavuse mõõtmise uuringu, merepõhja setete uuringu ja erinevate võimalike kaablite vms infrastruktuuriobjektide ja võimalike uputatud lõhkekehade tuvastamise uuringu.

Kaitseväge korralduse seaduse § 3 lg 1 p 41 kohaselt on Kaitseväge ülesanne teha kahjutuks lahingumoon sise- ja territoriaalmeres ning majandusvööndis. Seetõttu palume arendajal või uuringute teostajal esitada Kaitsevägele raport teostatud uuringute käigus avastatud lõhkekeha taoliste objektide kohta.

Muinsuskaitseamet edastas 27.07.2018 oma vastuskirja nr 1.1-7/1594-1, milles selgitab, et taotlusele lisatud keskkonnamõju hindamise eelhinnangus on kultuuripärandi valdkonda käsitletud puudulikult. Olemasoleva olukorra kirjeldamisel ainult ühe allika kasutamine ei ole piisav. Sidekaabli asukohas kaasnevad piirangud 0,5 meremiili ulatuses mõlemale poole kaablit, mis võivad takistada kultuuriväärtusega vrakkide uurimist, ankrupoide paigaldamist ja

sukeldumisega kaasnevat tegevusi. Veealuste kultuuriväärtusega vrakkide kaitse alla võtmisel määratletakse ka kaitsevöönd, mis on tavapäraselt kuni 0,3 meremiili mälestise piiridest. Kaitsevööndis võib leiduda veel laevajäänuseid või muid arheoloogilisi esemeid. Planeeritava sidekaabli ja mälestise rgnr 29968 kaitsevööndid kattuvad. Kiudoptilise sidekaabli asukoha määratlemisel tuleb arvestada mälestise ja selle kaitsevööndiga ja planeerida tegevused ja sidekaabli paigaldamisega kaasnev piiranguvöönd väljapoole mälestise kaitsevööndit. Vastavalt MuKS § 24 1 on veealusel mälestisel ning selle kaitsevööndis keelatud ankurdamine, traalimine, süvendamine ja tahkete ainete kaadamine. Veealusel mälestisel ning selle kaitsevööndis planeeritavad tööd tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Hoonestusloa menetluse algatamisel tuleb määrata allveearheoloogilise uuringu nõue sidekaabli trassi alal (VeeS § 22⁷ lg 7 p 3, MuKS § 40 lg 5), et välja selgitada kultuuriväärtusega asjade olemasolu ja ulatus koormataval alal. Uuringud tuleb teostada ka 0,8 meremiili ulatuses mõlemal pool trassi. Allveearheoloogiline uuring tuleb teostada enne hoonestusloa andmist. Allveearheoloogilise uuringu tegevuskava kooskõlastab, loa uuringuteks väljastab ja uuringu aruande kiidab heaks Muinsuskaitseamet.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium edastas 31.07.2018 vastuskirja nr 1.10-13/18-0095/6615, milles selgitab, et Arvestades asjaoluga, et tegevus ei mõjuta meresõiduohutust ega laevaliikluse ohutuse tagamist veeteedel, ei ole Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil vastuväiteid hoonestusloa menetluse algatamiseks.

Keskkonnainspeksioon ning Rahandusministeerium vastuskirja ei esitanud. Vastavalt VeeS § 22⁷ lg 2 kui arvamuse avaldaja 30 päeva jooksul oma arvamust ei esita, loetakse, et tal puuduvad hoonestusloa taotlusele vastuväited. Tuginedes eelnevale loeb TJA, et Keskkonnainspeksioonil ja Rahandusministeeriumil puudusid vastuväited hoonestusloa taotlusele.

SkepastPuhkim, kes on Lilaco Offshore Oy keskkonnakonsultant edastas 21.08.2018 TJA-le tabeli, kus on kirjas edastatud seisukohad ning nendega arvestamisest. Edastatud tabeli järgi arvestatakse ettepanekutega, välja arvatud Muinsuskaitse arvamusega, kus selgitati, et kultuuripärandi valdkonda käsitletud puudulikult ja olemasoleva olukorra kirjeldamisel ainult ühe allika kasutamine ei ole piisav. Arendaja peab andmeid piisavaks ning selles osas eelhinnangut ei muudetud.

Muinsuskaitseamet edastas 27.09.2018 oma vastuskirja nr 1.1-7/2235, millega parandavad oma 27.07.2018 kirja nr 1.1-7/1594-1 ning selgitavad, et võttes aluseks majandus- ja taristuministri määruse nr 73 „Ehitise kaitsevööndi ulatus, kaitsevööndis tegutsemise kord ja kaitsevööndi tähistusele esitatavad nõuded“ § 14 p 3, korrigeerivad allveearheoloogilise uuringuala ulatust 0,25 meremiilile sideehitise keskjoonest.

VeeS § 22⁷ lg 3 alusel kui ei ilmne hoonestusloa menetluse algatamist välistavaid asjaolusid, siis enne hoonestusloa menetluse algatamist avaldab pädev asutus teate Ametlikes Teadaannetes, vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes ja oma veebilehel. Teates avaldatakse hoonestusloa taotleja ja taotluse andmed.

Tuginedes eeltoodule ning VeeS § 22⁷ lg 3 avalikustas TJA 12.09.2018 Ametlikes Teadaannetes teate hoonestusloa menetluse algatamise kavatsusest seoses Lilaco Offshore Oy hoonestusloa taotlusega paigaldada kiudoptiline sidekaabel Eesti majandusvööndist kuni Kakumäe neemeni. Sama info avalikustati TJA kodulehel ning 13.09.2018 Postimehes.

Vastavalt VeeS § 22⁷ lg 4 oli teistel huvitatud isikutel õigus esitada kahekümne päeva jooksul teate avaldamisest arvates omapoolne hoonestusloa taotlus sama avaliku veekogu osa ehitisega koormamiseks.

Avalikustamise käigus ei esitatud TJA-le ühtegi hoonestusloa taotlust samale alale.

Õiguslikud järeldused

VeeS § 22⁶ lg 1 ja § 22⁷ lg 1 ja 2 kohaselt otsustab TJA hoonestusloa menetluse algatamise või algatamata jätmise pärast asjaomastelt asutustelt arvamuse saamist. Hoonestusloa menetluse algatamine toimub vastavalt VeeS § 22⁷. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (edaspidi KeHJS) § 11 sätestab keskkonnamõju hindamise algatamise ja algatamata jätmise.

Sidekaabli paigaldamine avalikku veekogusse ei ole KeHJS § 6 lg 1 alusel olulise keskkonnamõjuga tegevus ning keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) ei ole kohustuslik. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 11 p 6 kohaselt tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, kui veekogu põhja elektriülekandeliini või -sidekaabli rajamist kavandatakse.

Lilaco Offshore Oy edastas koos oma hoonestusloa taotlusega keskkonnamõju eelhindangu lõigul Eesti EEZst kuni Kakumäe neemeni „Elisa Oyi kiudoptiline kaabel E-Finest Soome lahes“, mille koostajaks oli Skepast&Puhkim OÜ. Eelhindang koostati lähtudes KeHJS § 6¹ nimetatud eelhindangu sisu täpsustavatest nõuetest ja keskkonnaministri 16.08.2017 määrusest nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“. Kavandatavate tegevuste hindamisel arvestati KeHJS § 6¹ lg 1 toodut.

Paigaldatav kaabel koosneb peamiselt teraskestast ja plastikuga kaetud klaaskiuvihkudest südamikust. Tegu on nn „passiivse“ kaabliga ehk selles ei liigu elektrivoolu. Kaabli klaaskiududes liigub valgus (mida kiirgavad maal asuvates kaabli otspunktides paiknevad sideseadmed). Seega ei tekita kaabel elektromagnetväljasid, soojust, heli, vibratsiooni ega mingit reostust, samuti ei sisalda see pliide ega muid aineid, mis võivad keskkonda mõjutada. Kaabel lastakse vabalt merepõhja, tänu millele on mõjud merekeskkonnale viidud miinimumini. Kaabli paigaldamine ei nõua merepõhja ümberkujundamist ega mingeid kinnitusvahendeid ega muud sarnast. Maabumiskohtadesse tehakse suundpuuraugud, millisel juhul mõjud rannaladele ja merepõhjale on võimalikult väikesed. Üksnes juhul, kui rõhtpuurimine pole tehniliselt võimalik, kaevatakse augud ekskavaatoriga ning tuukrite abil kasutatakse kõrgsurve-veejuga. Kaabli maabumisel kasutatav tehnika kinnitatakse lõplikult alles pärast trassiuuringuid 2018. aasta suve algul. Kaabli paigaldusaeg on lühike, kaldal kulub selleks 6–8 tööpäeva ja kaabli veeskamiseks 2–3 päeva.

Eelhindangu alusel avaldub mõju eelkõige lühiajaliselt ehitusperioodil, mil toimub kaabli paigaldamine. Samuti ei ole eeldatavalt negatiivset keskkonnamõju Natura 2000 võrgustiku alale ega mõnele teisele kaitstavale objektile, kuna lähim Natura 2000 võrgustiku ala (Aegna saare loodusala) jääb ca 4,45 km kaugusele kaablitrassist. Samuti ei ole põhjust eeldada mõju kultuuripärandile ega ole eeldada piiriülese keskkonnamõju ilmnemist.

Tuginedes eeltoodule, et kavandatava tegevusega ei teki oluline keskkonnamõju ega mõju Natura 2000 aladele, on TJA seisukohal, et KMH läbiviimine täismahus ei ole vajalik.

VeeS § 22⁸ lg 1 ja 2 kohaselt keeldub pädev asutus hoonestusloa menetluse algatamisest, kui hoonestusloa andmine on ilmselgelt võimatu; taotletaval alal on juba algatatud mõne teise hoonestusloa menetlus, mille tulemusel antava hoonestusloa alusel ehitatava ehitise olemusest tulenevalt ei ole asjaomasele alale võimalik anda teist hoonestusluba; taotletaval alal on algatatud planeering ja planeerimismenetlus ei ole lõppenud või kui kavandatava ehitise püstitamiseks on vaja koostada riigi eriplaneering.

Taotletaval alal on hoonestusloa menetluse algatamise hetkel pooleli Vabariigi Valitsuse 25.05.2017 korraldusega nr 157 algatatud üleriigilise planeeringu Eesti mereala ja sellega piirneva rannikuala, samuti majandusvööndi teemaplaneeringu menetlus. Lilaco Offshore Oy teavitas 05.09.2018 TJA-d teavitanud nõusolekust VeeS § 22¹¹ lg 4 sätestatud hoonestusloa kehtivusajaga, seetõttu tuleb vastavalt VeeS § 22⁸ lg 3 jätta hoonestusloa menetluse algatamisest keeldumine kohaldamata.

Lähtudes arendaja poolt esitatud hoonestusloa taotlusest ja asjaomaste asutuste arvamustest ei ole tuvastatud hoonestusloa menetluse algatamist välistavaid asjaolusid.

Otsus

Lähtudes veeseaduse § 22⁷ lg 1 ja 7 ja keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 4, § 9 lg 1 ja § 11 lg 2, 4 ja 8¹, § 12 lg 1¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 11 p 6 alusel:

- 1. algatada hoonestusloa menetlus Lilaco Offshore Oy 18.06.2018 esitatud hoonestusloa taotluse põhjal;**
- 2. jätta algatamata keskkonnamõju hindamine kuna rajatise paigaldamisega ei kaasne olulist keskkonnamõju;**
- 3. viia läbi Muinsuskaitseameti ettepanekul allveearheoloogilise uuringud, kus uuringuala ulatus on 0,25 meremiili sideehitise keskjoonest. Allveearheoloogilise uuringu tegevuskava kooskõlastab ja loa uuringuks väljastab Muinsuskaitseamet, tulemused esitada TJA;**
- 4. viia läbi kaabli trassi uuringud ning esitada uuringute tulemuste raport TJA-le ja Kaitseministeeriumile.**

Hoonestusloa taotluse keskkonnamõju hindamise algatamisest teavitatakse 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul otsuse teatavaks tegemisest, esitades vaide Tehnilise Järelevalve Ameti (Sõle 23A, 10614 Tallinn, tel. 667 2000, faks 667

2001, info@tja.ee) peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule (Tallinna Halduskohtus, asukoht Pärnu mnt 7, 15082 Tallinn, e-post: tlnhktallinn.menetlus@kohus.ee) halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.